

EESTI
KESKKONNAJUHTIMISE
ASSOTSIATSIOON

EKJA - ROHELINE ETTEVÕTJASKOND

TEABELEHT 25

Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni teabeleht on mõeldud assotsiatsiooni liikmete ja laiemale üldsuse teavitamiseks EKJA tegevusest ja keskkonnajuhtimisest.

SISUKORD

LK 2-4

Tagasivaade kevadisele keskkonnajuhtimise konverentsile
Karin Kilk ja Evelin Urbel-Piirsalu
Valmis keskkonnajuhtimise käsiraamat avalikule sektorile

LK 5

Säästva Eesti Instituut 20!
Tea Nõmmann

LK 6

Aasta Keskkonnasõbraliku Ettevõtte auhind ootab omanikku
Rohelise Kontori projekt ootab huvilisi

LK 7

Ecotoolkit – Keskkonnajuhtimisvahendid väikeettevõtetele

LK 8

Uuendused Rohelise Võtme programmis
Kerlin Ounapuu
Läänemere heale seisundile aitab kaasa keskkonnahoidlik põllumajandus
Marit Sall

LK 9

Projekti EMASeasy MOVE-IT! tulemused
Evelin Urbel-Piirsalu

LK 10

EKJA uuenenud kommunikatsioon
Karin Kilk

LK 11

Keskkonnategevuse hea näide:
Looming Hostel

LK 12

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL
ISO 14001 statistika

Külastage EKJA kodulehte www.ekja.ee

Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioon
Lai 34, 10133 Tallinn
Tel: +372 627 6100
Faks: +373 627 6101
E-post: ekja@ekja.ee
www.ekja.ee

PUHKUSEROHKET SUVE, HEA EKJA TEABELEHE LUGEJA!

*Fotol
Tea Nõmmann
(Säästva Eesti
Instituudi
juhataja) ja
Tõnis Meriste
EKJA-SEIT
metsaistutuse-
talgutel
2012*

Palju õnne meile kõigile! Tegemist on juba 25. EKJA teabelehega - esimene teabeleht ilmus koos EKJA asutamisega 2003. aastal. Kõiki meie senised lehti saab lugeda EKJA kodulehte külastades. Nii et miks mitte suvisel ajal möödaniikku meenutada, ehk leiab just sealt midagi kasulikku taasavastatut?

EKJA üheksas tegevusaasta on poole peal jõudnud. Oma tegevust analüüsid tuleb tõdeda, et tehtud on juba nii mõndagi - korraldatud seminare, traditsiooniline konverents ning muid üritusi, ikka meie liikmete ja üldisemalt keskkonnaparenduse heaks. EKJA aasta algas juhatusele kommunikatsioonialase ajurünnakuga, kuidas minna edasi senisest efektiivsemalt ja liikmetele enam pakkuvalt (loe täpsemalt lk 10). Milleks seda vaja oli – ettevõtluselu on läbi paljude uute võimaluste kõvasti muutunud ja EKJA peab ajaga kaasas käima. Märtsiseminaril käsitlesime üleriigilist planeeringut Eesti 2030+, energiamaksude alammäära direktiivi ja selle uuendamist ning loomulikult suurt huvi äratavat energiaturu avamist. Aprillis rääkisime peale üldkoosolekut toimunud seminaril keskkonnaseadustiku hetkeseisust ning

luubi all oli tööstusheite direktiivi edasine saatus. EKJA maikuu algas hea traditsiooni kohaselt metsas – üheskoos andsime uue eluetapi ca 750 kuuseistikule. Maikuu lõpus EKJA ja SEI Tallinna koostöös korraldatud keskkonnajuhtimise konverentsiga, kus Keskkonnaminister Keit Pentuse avatud üritusel sai erialast teavet enam kui 69 osalejat (loe artiklit lk 2-4).

Mis siis edasi? Eks ikka suvine puhkuste aeg, kui keegi maldab puhata, et siis sügisest uue värske hooga taas tööseks muutuda. EKJA soovib omalt poolt kõigil aeg maha võtta, minna loodusesse matkama, märgata enda ümber päris elu signat-saginat – panna tähele taimi, putukaid, linnuhääli, taevast, maapinda jms, millest elusloodus koosneb. Oluline on saada tagasi tunne endast, kui osakesest loodusest. Tugevnenud side looduse-keskkonnaga aitab kaasa ka tehiskeskkonna keskkonnahoidlikumaks kujundamisel.

Kindlasti jätkame seminaridega sügiselgi. Millest aga täpselt räägime, see sõltub teist aktiivsed EKJA liikmed! Kutsume oma liikmeid üles veelgi tihedamale koostööle ning meile oma soovidest teada andma. Lisaks julgustame EKJA liikmeid meid teavitama oma organisatsiooni headest keskkonnapraktikatest, et ka teised neist õppida saaksid.

Lõpetuseks – EKJA soovib tänada ja tunnustada kõiki endisi ja praegusi liikmeid aktiivsuse ja keskkonnahoiu edendamise eest. Eriline tervitus läheb sel aastal liitunutele: Rödl & Partner OÜ ja BrainTeam OÜ. Meie ukseid on avatud ka uutele keskkonnahuvilistele organisatsioonidele!

Tõnis Meriste, EKJA juhatuse esimees

roheline trükis

Trükitud looduslike õlide ja vaikude baasil valmistatud värvidega 100% taastoodetud paberile Cyclus Offset, millele on omistatud Euroopa Ühenduse ökomärgis. ©Ecoprint 2009

KESKKONNAJUHTIMINE AVALIKUS- JA TURISMISEKTORIS – tagasisivaade toimunud konverentsile

Karin Kilk ja Evelin Urbel-Piirsalu, Säästva Eesti Instituut

Keskkonnanajuhtimissüsteemi rakendamine pole enam ammu pelgalt tööstusettevõtete pärusmaa. Pärast 2001. aastal EMAS määruse (761 / 2001) rakendusala laiendamist saavad EMASi tunnustust taotleda ka teiste sektorite ettevõtted ja organisatsioonid, sh ülikoolid, kohalikud omavalitsused, ametkonnad jne.

29. mail leidis aset järjekordne keskkonnanajuhtimise konverents, mida Eesti Keskkonnanajuhtimise Assotsiatsioon on aastaid korraldanud koostöös Säästva Eesti Instituudiga. Konverents oli suunatud laiale huvirühmade spektrile (sh avaliku- ja erasektori organisatsioonid, erialaliidud, vabaühendused jt huvirühmad) ning selle aasta konverentsi teemaks oli keskkonnanajuhtimine avalikus- ja turismisektoris.

Avalik sektor mängib keskkonnanajuhtimisvahendite rakendamise ja edendamise seisukohast võtmerolli. Süsteemne keskkonnategevuste ohjamine ja keskkonnahoidlike põhimõtete rakendamine aitab avalikul sektoril lisaks oma tegevusest tuleneva keskkonnamõju vähendamisele säästa ka maksumaksja raha (ressursse ja energiat tõhusalt kasutades). Lisaks mõjutavad avaliku sektori ostu/hankevalikud otseselt erasektorit keskkonnahoidlike tooteid ja teenuseid pakkuma. Seega aitab keskkonnahoidlike riigihangete laialdasem rakendamine Eestis kogu tootmist ja tarbimist säästlikumaks muuta. Avalik sektor omab ka olulist rolli eeskuju näitajana.

Turismisektor omab Eesti majandusarengus üha tähtsamat rolli ning samal ajal muutub turismiteenuste tarbija aina keskkonnateadlikumaks. Sestap on päevakorda tõusnud säästva turismi teemaatika ning turismiga seotud ettevõtted integreerivad keskkonnapõhimõtteid oma igapäevategevustesse järjest enam. Lisaks on 2012. aastale omistatud ka loodusturismi aasta tiitel.

Konverentsi avas Keskkonnaminister **Keit Pentus**, kes nentis teema olulisust ning tunnustas keskkonnanajuhtimisvahendeid rakendanuid. Ministri avakõnele järgnes **Harri Moora** (Säästva Eesti Instituut) ettekanne, mis sisaldas kokkuvõtet keskkonnanajuhtimise alastest arengutes Eestis, sh ülevaadet teemakohastest projektidest. Moora tutvustas nii käimasolevat Rohelise kontori projekti (loe lisa lk 6) kui lõppeva väikeettevõtetele suunatud keskkonnamõju vähendamise projekti EcoTips2.0 tulemusi (vaata lk 7). Samuti tõi Moora välja põhjused, miks peaks avalik sektor üha jõudsamalt keskkonnanajuhtimissüsteemi rakendama – lisaks keskkonnamõju vähendamisele on üks neist mõistagi hea eeskuju näitamine. Positiivse algatusena nimetas Moora Keskkonnaministeeriumi koordineeritavat ja kaasfinantseeritavat Euroopa Liidu toetusprogrammi „Keskkonnanajuhtimise põhimõtete parem rakendamine avalikus sektoris 2009-2013“, mille eesmärk on keskkonnanajuhtimise tutvustamine ja rakendamine avaliku sektori organisatsioonides (nii riigiasutustes kui ka omavalitsustes).

Hea võimalus oli konverentsil kuulata ka välisesineja mõtteid ja kogemusi keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamisest nii avaliku- kui turismisektoris. **Maria Passalacqua** Hispaaniast (Club EMAS) rääkis, et Hispaanias on EMAS registreeritud organisatsioonide 1258 (Saksamaa järel teisel kohal), Kataloonia piirkonnas 302, millest 19% on avaliku sektori organisatsioonid ning 92 turismiettevõtet. Turismiettevõtete seas on EMASi kõrval populaarsed ka kohalik turismisektori keskkonnajuhtimise märgis ning ELi ökomärgis (nn Lilleke). Eestis rakendatav Rohelise Võtme skeem Hispaanias levinud pole. Maria rääkis ka koostöö olulisusest keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamisel – nt koostööst turismiinfoportaalidega, kes keskkonnahoidlikumaid majutusasutusi eraldi välja toob. Lisaks viitas ettekandja EMAS valdkonnapõhistele viitedokumentidele nii avaliku- kui turismisektori osas¹ (EMAS Sectoral Reference Documents (SRDs) for the Public Administration and Tourism).

Vahemere äärest läks mikrofon üle põhjamaisele **Alar Sistokile** (Bureau Veritas Certification), kes andis ülevaate uuest energiajuhtimise standardist ISO 50001, mis on üles ehitatud sarnase struktuuriga kui ISO 14001. Energiajuhtimissüsteemi standardit võib kasutada iseseisvalt või kombineerituna teiste standarditega. Võimalik on ka integreeritud sertifitseerimine teiste juhtimissüsteemi standardite (ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001) ning tööstusharu spetsiifiliste standardite kohaselt. Kui keskkonnajuhtimissüsteem keskendub olulise keskkonnamõju vältimisele ja ohjamisele, siis energiajuhtimissüsteemi eesmärk on tõsta organisatsioonide energiaefektiivsust. Seega, võib öelda, et ISO 14001 ja 50001 täiendavad teineteist.

Konverentsi ennelõunane tund oli pühendatud teemakohastele avaliku sektori näidetele Eestis. Keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamise kogemust jagasid Keskkonnaamet, Kaitseväge ning Tallinna Kommunaalamet. **Erik Kosenkranius** 445 töötajaga Keskkonnaametist tutvustas EMAS määruse kohase keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamise protsessi, tulemusi ning õppetunde. Olgu viimaste hulgast välja toodud mõned: tippjuhtkond osalegu esimestel teavitussüritustel/koolitustel; juurutamisel küsi töötajalt tagasisidet ning motiveeri töötajaid protsessis osalema; võimalusel võtta tööle eraldi keskkonnajuht. Tallinna Kommunaalameti juhataja **Ain Valdmann** tõi välja asjaolu, et nende amet on

esimene avaliku sektori organisatsioon/kohaliku omavalitsuse asutus, kellel on sertifitseeritud keskkonnajuhtimissüsteem (ISO 14001 standardi kohaselt, 2011 detsember). 2010. aasta lõpust on Kommunaalametil ka sertifitseeritud kvaliteedijuhtimissüsteem (ISO 9001). Tallinna Kommunaalameti juhtaluse on „Mugava ja ohutu elukeskkonna loomine Tallinnas.“

Andres Ideon Kaitseministeeriumist jagas pilootprojekti „Keskkonnajuhtimissüsteemi juurutamine Kaitseväge Mere- ja Õhuväes vastavalt ISO 14001 standardile 2011-2012“ kogemust. Projekti oluliseks tulemusteks pidas ettekandja kasvanud keskkonnateadlikkust (töörühmad, väeliikide juhtkonnad, allüksuste ülemad), tuvastatud puuduseid ja parandamisvõimalusi keskkonnategevuste juhtimisel ning saadud lähtekohti keskkonnajuhtimise edasiseks arendamiseks Kaitseväes. Kõigil kolmel asutusel on juhtimissüsteemi juurutamisel abiks olnud väline konsultant.

Pärast tervislikku lõunasööki juhatas Harri Moora sisse päeva teise poole, mis oli suunatud turismisektorile. Moora tegi ettekande keskkonnajuhtimisvahendite rakendamisest turismiettevõtlusega seotud piirkondlikes klasterites (rahvusvahelise EMASeasy MOVE-IT! projekti kokkuvõte). Eesti näidetest jäid kõlama Lõuna-Eesti klaster (Otepää hotellid ja nende tarneahel) ja Ida-Virumaa klaster (Ida-Virumaa SPA-hotellid ja nende kultuurialased koostööpartnerid). Täpsem ülevaade projektist lk 9.

¹ <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/index.html>

Riigi suundadest säästva turismi arendamisel Eestis andis ülevaate **Liina Värs** Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusest. Muuhulgas tutvustas esineja turismisektorile suunatud rahvusvahelise Rohelise Võtme (Green Key) süsteemi käekäiku Eestis – hetkel on ca 20 majutusasutusel märgise kasutamise õigus. Süsteem on kasutusel 28 riigis ning maailmas on kokku rohkem kui 1700 Rohelise Võtme märgist omavat turismiettevõtet (sh hotellid, külaliste-majad, turismitalud, kámpingud, restoranid, konverentsi- ja vabaajakeskused).

Kosutav smuutipaus triivis konverentsi sujuvalt selle viimasesse ossa - järg oli turismisektori heade näidete käes. **Ulla-Maia Timmo** Põlvamaa arenduskeskusest rääkis reipalt sellest, milline on ja milline võiks olla keskkonnanahoidlik ning koostööaldis turismi piirkondlikul tasandil. Ettekande märksõnad olid järgmised: energia loodusest; energiasäästlikud hooned kohalikest (looduslikest) materjalidest; puhas ja värske toit, oma ai(d)ast; nutikas ettevõtlus; arenevad kultuuritraditsioonid; pärismaaline elulaad. Timmo tõi näite nii korraldatavast Põlvamaa ökofestivalist (16.-19. august 2012), Põlvamaa „Rohelisemast märgist“ kui projektist „Maitsev Maa.“

Järgnevalt oli kuulajaskonnal hea võimalus saada osa Rohelise Võtme hotelli näitest **Peep Ehasalu** „sulest“ (Sokos Hotel Viru kommunikatsioonijuht). Konverentsi toimus samas hotellis ning selle valiku kindel kriteerium oli just Rohelise Võtme kriteeriumitele vastamine. Ehasalu kõneles inspireerivalt ettevõtte juhtimiskultuuri olulisusest – milline on asutuse kultuur, selline ka turul ollakse. Võtmeelement on austus ja selle olemasolu vältimatus keskkonnanahoiu saavutamisel: austus iseenda vastu, samuti kolleegide, organisatsiooni, linna, riigi ja looduskeskkonna vastu. Edu saavutamine igasuguses tegevuses sõltub sellest, kas austad teisi peale enda või mitte. Mõne aja pärast töötab turismisektoris valitseda piltlikult olukord, kus Rohelise Võtme omamine on isenesest mõistetav. Samuti mainis Ehasalu, et roheline turundus polegi esmatähtis, küll aga mõjub tõetruult ja austust tekitavalt tegelik keskkonnanahoidlik käitumine.

Lõpuettekande pidas Krista Keedus teemal „Hea näide keskkonnanahoidlikust ja koostööaltist turismiettevõttest: RMK Sagadi mõisakompleks.“ Esitlus oli kui kirss konverentsitordil, sest näha oli organisatsiooni tõsist ja pikaajalist pühendumust keskkonnaasjadega tegelemisel. Rohelise Võtme unistus oli kestnud 10 aastat, kui lõpuks 2011. aastal märgise kasutusõigus omandati. Ühtlasi pälviti nn EDENi tunnustus „Eesti avastamata aarded 2011. Turism ja taastatud ajaloolised paigad.“

Kokkuvõttes võib öelda, et keskkonnajuhtimine nii avalikus kui erasektoris muutub koos ühiskonna väärtushinnangute keskkonnanahoidlikumaks muutudes üha asjakohasemaks. Samas, ilma koostööta ei jõuta ka siin valdkonnas kaugele. Lisaks, keskkonnapõhimõtteid tuleb ka reaalselt rakendada, sest vaid rohelisele turundusele rõhudes on oht sattuda rohepesu küüsi ning jääda kaotajaks. Hinnakem ja austagem seda, mis on meie majanduse alustala – kestlik loodusressurs.

Konverentsi päevakava ja ettekannetega saate tutvuda EKJA kodulehel: <http://www.ekja.ee/index.php?act=show&id=105&m=231&l=35>

Valmis keskkonnajuhtimise käsiraamat avalikule sektorile

SA Säästva Eesti Instituut koostas Keskkonnaministeeriumi tellimusel juhendmaterjali, kus antakse avaliku sektori organisatsioonidele juhiseid keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamiseks.

Juhendmaterjali „Keskkonnajuhtimine avalikus sektoris“ põhirõhk on asetatud juhtnööridele Euroopa Liidu keskkonnajuhtimise ja -auditeerimise süsteemi ehk EMAS-i (Eco-Management and Audit Sche-

me) rakendamiseks.

Põgusamalt käsitletakse keskkonnanahoidliku ehk rohelise kontori põhimõtteid, antakse lühikäike keskkonnajuhtimise vajalikkusest ning avaliku sektori organisatsioonidele sobivatest keskkonnajuhtimissüsteemidest.

Juhendi koostamisel on tuginetud nii rahvusvahelistele kui ka Eesti kogemustele, mis on saadud keskkonnajuhtimissüs-

teemide rakendamisel erinevates avaliku sektori organisatsioonides. Juhendi väljatöötamist toetas 85% ulatuses Euroopa Sotsiaalfond programmi „Keskkonnajuhtimise põhimõtete parem rakendamine avalikus sektoris“ kaudu.

Huvilised saavad juhendi alla laadida Keskkonnaministeeriumi kodulehelt: <http://www.envir.ee/1177995>

SEI Tallinn 20!

*Tea Nõmmann,
Säästva Eesti Instituudi juhataja*

Säästva Eesti Instituudil (Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus / SEI Tallinn) täitub sel aastal 20 aastat tegevuse alustamisest. Tähtpäeva puhul on paslik heita pilk sellele, millega institutut tegeleb.

Sihtasutus SEI Tallinn asutati 1992. aastal Stockholmi Keskkonnainstituudi (SEI) poolt. SEI peakorter asub asutamisest alates 1989. aastal Stockholmis, Rootsis. Ülejäänud SEI keskused asuvad Inglismaal – Yorgis ja Oxfordis, Ameerika Ühendriikides Bostonis ning allüksused Seattle'is ja Californias, Aasias Bangkokis ning Aafrikas Dar es Salaamis.

SEI Tallinna keskuse missioon on toetada ühiskonna otsustusprotsesse ja ärgitada muutusi säästva arengu suunas, pakkudes selleks integreeritud teadmisi

keskkonna- ja arenguvaldkonnas ning seostades teadusuuringud poliitika kujundamisega. SEI Tallinna keskus tegutseb nii Eestis kui mujal Läänemere piirkonnas ning Euroopas.

SEI Tallinna põhitegevus on teadus- ja uurimistöö ning valdkondliku poliitika kujundamise toetamine. Tegutsetakse neljas põhivaldkonnas: keskkonnakorraldus, keskkonnanõukonoomika, kliima ja energia ning säästva arendamise meetodid. Instituudi peamised tegevused võib kokku võtta alljärgnevalt.

- Sõltumatud poliitikaanalüüsid ja interdistsiplinaarsed uuringud;
- Säästva arengu ning keskkonnakorralduslikke meetodite arendamine ja rakendamine;
- Avalikkusele ja huvirühmadele oma uuringute tulemuste tutvustamine;
- Konverentside, seminaride, ümarlaudade ja koostatuste korraldamine.

SEI Tallinn teeb tihedat koostööd nii avaliku, era-, kui ka kolmanda sektoriga. Oleme Eesti Keskkonnaühenduste

Koja (EKO) liige ja osaleme selle töös, sh õigusaktide eelnõude koostamisel, nõuandvate komisjonide ja töörühmade töös. Ka Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioon (EKJA) teeb koostööd SEI Tallinnaga, nii seminaride ja konverentside organiseerimisel, õigusloomealastes töörühmades osalemisel kui EKJA igapäevaste tegevuste koordineerimisel.

Juubeliaastale kohaselt korraldab SEI Tallinn mitmeid keskkonna- ja säästva arengu teemalisi üritusi. 3. oktoobril 2012 toimub Säästva Arengu Foorum rohelise majanduse eeldustest ja võimalustest Eestis, mille peamiseks sihtrühmaks on ettevõtjad ja majanduspoliitika kujundajad. Foorumile on lubanud kõnelema tulla OECD statistikaosakonna asedirektor Dr Paul Schreyer, ABB Balti piirkonna juht hr Bo Henriksson ja Wageningeni Ülikooli professor Arjen Wals.

SEI Tallinn tähistab oma 20. juubelit 2012. aasta novembris.

Uuri lähemalt: www.seit.ee

UUT KESKKONNAALASTES ÕIGUSAKTIDES (MÄRTS-JUUNI 2012)

30.03.2012 jõustus Majandus- ja kommunikatsiooniministri määrus „**Energiamõjuga toote tähistamise, teabega varustamise ja vastavushindamise üldised nõuded**“, mis kehtestab energiamõjuga toote tähistamise ja vastavuse hindamise üldised nõuded.

Välisõhu kaitse seaduse alusel kehtestati Majandus ja kommunikatsiooniministri määrusega „**Rohelise investeerimisskeemi „Väikeelamute rekonstrueerimise toetus” kasutamise tingimused ja kord**“, mis hakkas kehtima 09.04.2012. Määruse raames toetatakse väikeelamute rekonstrueerimiseks tehtavaid investeringuid eesmärgiga vähendada väikeela-

mate energiatarbimist ning soodustada erinevate taastuvenergiatehnoloogiate kasutuselevõttu.

2.03.2012 muudeti 15.07.2011 jõustunud Keskkonnaministri määrust „**Kasvuhoo- negaaside heitkoguste ühikutega kauplemise kord**“. Määrus on kehtestatud välisõhu kaitse seaduse alusel.

14.06.2012 muudeti välisõhu kaitse seaduse määrust „**Välisõhu saastamisega seotud tegevusest aru andmise kord ja vorm**“. Määrus jõustus 23.06.2012.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega muudeti 23.04 „**Rohelise in-**

vesteerimisskeemi „Elektriautode toetus” kasutamise tingimused ja kord“. Määruse raames toetatakse elektriautode ja elektriauto laadijate soetamist eesmärgiga vähendada transpordi saastekoormust ja suurendada taastuvenergia kasutamist transpordis elektriautode laiema kasutuselevõtu abil.

Jäätmeseaduse alusel muudeti Keskkonnaministri määrust „**Probleemtoodetest tekkinud jäätmete täpsustatud nimistu**“ ning see muudatus jõustus 23.06.2012.

Loe lisa keskkonnaalastes õigusaktides toimunud muudatustest: www.riigiteataja.ee ja www.eco-net.ee

Aasta Keskkonnasõbraliku Ettevõtte auhind ootab omanikku

Keskkonnaministeerium kutsub konkurssil **Aasta Keskkonnategu 2012** osalema kõiki eraisikuid, asutusi, ettevõtteid ja organisatsioone, kes on panustanud oma tegudega elukeskkonna paremaks muutmisesse.

Konkursi eesmärk on tunnustada viimase 12 kuu tublimaid tegijaid ja innustada nii üksikisikuid kui ka organisatsioone, asutusi ja ettevõtteid võtma eeskuju keskkonnanahoiu, keskkonnakaitse, -teavituse ja -teadlikkuse alal tunnustuse pälvinud tegudest.

Osaleda saab kolmes kategoorias:

- Aasta Keskkonnateo auhinnale saavad kandideerida kõik keskkonnakaitse, -teavituse või -teadlikkuse valdkonnas

ulatuslikku mõju avaldanud projektid, üritused, kampaaniad.

- Aasta Keskkonnateokese auhinnale saavad kandideerida laste ja koolinoorte keskkonnateadlikkuse suurendamiseks korraldatud projektid.
- **Aasta Keskkonnasõbraliku Ettevõtte** auhinnale saavad kandideerida ettevõtted neljas alakategoorias: keskkonnajuhtimise, keskkonnasõbraliku toote või teenuse pakkumise, keskkonnasõbraliku tehnoloogilise protsessi juurutamise ning rahvusvahelise keskkonnalaase koostöö alal.

Kandideerimiseks tuleb vastata konkursiankeedis esitatud küsimustele ning saata ankeet koos konkursitöö materjalidega Keskkonnaministeeriumisse. Ankeete

saab esitada **kuni septembri lõpuni 2012.**

Konkursile laekunud töid hindab kaks hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad nii keskkonnaspetsialistid kui ka avaliku sektori ning valitsusväliste organisatsioonide esindajad. Konkursi võitjad kuulutatakse välja hiljemalt 1. detsembriks.

Aasta Keskkonnasõbraliku Ettevõtte võitjatele on võimalus esindada Eestit üle-euroopalisel keskkonnasõbralike ettevõtete konkursil.

Lisateavet konkursi tingimuste ja eelmiste aastate võitjate kohta leiab Keskkonnaministeeriumi koduleheküljelt www.envir.ee/keskkonnategu.

Rohelise Kontori projekt ootab huvilisi

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Kuues Euroopa Liidu riigis läbiviidav Rohelise Kontori projekt on oma tegevustega täpselt poole peal (algas jaanuaris 2011 ning lõppeb detsembris 2013). Valminud on ingliskeelsed koolitusmaterjalid, mida projektipartnerid (Belgiast, Ungarist, Sloveeniast, Bulgaariast, Rumeeniast ja Eestist) hetkel kohalikesse keeltesse tõlgivad. Need koolitusmaterjalid saavad aluseks roheline kontori põhimõtete rakendamisel erinevates ettevõtetes ja organisatsioonides, nii era- kui avalikus sektoris. Materjalid pole suunatud ainult lõppsihtrühmale ehk kontoritöötajatele, vaid ka koolitajatele, et nende abil vajalik teave ja oskus büroojuhtideni viia.

Siinkohal ongi Rohelise Kontori projekti Eestipoolsel eestvedajal, Säästva Eesti Instituudil (SEI Tallinn), üleskutse organisatsioonidele, kes soovivad edaspidi oma kontoris keskkonnahoidlikumalt toimida, seda süsteemselt ja jätkusuutlikult.

2012. aasta sügisel (töenäoliselt oktoobri lõpus või novembri esimesel poolel) korraldab SEI Tallinn kahepäevase **Rohelise Kontori koolituse**, kuhu kaasatakse nii Eesti ettevõtete kui avaliku sektori kontorite esindajad (nt büroojuhid). Koolituspäevadele järgneb roheline kontori põhimõtete rakendamise ja nõustamise periood, mis päädib Rohelise Kontori

konkursiga kõikides projekti partnerriikides 2013. aasta kevadel. Projektile paneb punkti 2013. aasta sügisel Brüsselis toimuv Rohelise Kontori konverents, kus tunnustatakse projektis osalenud kõige edukamaid organisatsioone. Anna endast märku – nüüd on ka Sinu kontoril võimalus „rohelisemaks“ muutuda.

Lisainfo projekti kohta ning registreerimine sügisel toimuvale kahepäevasele koolitusele ja sellele järgnevale rakendamise- / nõustamisperioodile: **Karin Kilk**, SEI Tallinna projektijuht e-mail: karin.kilk@seit.ee telefon: 6276 112

Ecotookit – Keskkonnujuhtimisvahendid väikeettevõttele

Ecotookit

Keskkonnujuhtimisvahendid
Sinu ettevõttele

Tundub põnev? Võta ühendust:

Harri Moora

Programmijuht

harri.moora@seit.ee või 6276 108

Evelin Urbel-Piirsalu

Projektijuht

evelin.urbel@seit.ee või 6276 116

SEI

STOCKHOLM
ENVIRONMENT
INSTITUTE

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Kontoritegevused

Toitlustusasutused

Ürituste korraldamine

Juuksuri- ja
ilusalongid

Ökoloogilise- ja süsiniku jalajälje
kalkulaator Sinu ettevõttele

Keskkonnuaalased näpunäited
Sinu ettevõttele

Keskkonnategevuse hindamine
Sinu ettevõttes

Ehitus ja remont

Majutusasutused

Jaekaubandusettevõtted

Autoparandustöökojad

www.ecotookit.eu

Uuendused Rohelise Võtme programmis

Kerlin Õnapuu,
Säästva Eesti Instituut

Mais 2012 avaldati täiendatud Rohelise Võtme kriteeriumid aastateks 2012-2015. Rohelise Võtme programmis ning uues kriteeriumite kogus on mitmeid olulisi uuendusi:

- koostatud on kriteeriumid üritusteenustele (konverentsid, seminarid, koolitused jm üritused);
- vähendatud on Rohelise Võtme tasu mikroettevõtjatele (kuni 10 töötajat),

kes ei pea käesolevast aastast enam maksma lisatasu (3 EUR) iga toa eest. Fikseeritud aastatasu jäi kõikidele ettevõtetele endiseks (160 EUR);

- nõutud on soovituslike kriteeriumite täitmine – ettevõtte peab igal aastal täitma teatud arvu soovituslike kriteeriume (v.a. uued liikmed esimesel aastal).

Uute kriteeriumitega on võimalik tutvuda siin: <http://www.puhkaeestis.ee/et/ees-ti-turismiarenduskeskus/spetsialistile/turismi-tootearendus/roheline-voti>

Alates käesoleva aasta augustikuust on Rohelist Võtit võimalik taotleda ka **turismiatraktsioonidele** (muuseumid, lõbustuspargid, vabaõhu meelelahutused,

mõisad, loomaaiad), mille kriteeriumid on hetkel koostamisel.

Fotol: Liina Värs (EASi tootearenduse koordinaator; säästev- ja ökoturism, Rohelise Võtme kvaliteediprogramm) EKJA-SEIT keskkonnajuhtimise konverentsil 29. mail 2012

Läänemere heale seisundile aitab kaasa keskkonnahoidlik põllumajandus

Marit Sall, Säästva Eesti Instituut

Säästva Eesti Instituut osaleb üheksat Läänemereäärset riiki hõlmavas projektis Baltic Compass, mille eesmärk on edendada jätkusuutlikku põllumajandust Läänemere regionis ning ühes sellega vähendada põllumajandusest tulenevat reostuskoormust merele. Kolm aastat vältav projekt pabustab innovaatilistesse ja parimat praktikat rakendavatesse pilootprojektidesse, toetab huvirühmade kaasamist ning osaleb poliitikate kohaldamisel, et suurendada keskkonnasõbralike toetusskeemide laialdasemat kasutust.

SEI Tallinn koostöös partnerorganisatsioonidega Leedust, Poolast, Soomest ning Rootsist viisid läbi juhtumiuuringu, kus analüüsiti veemajanduskavades sisalduvaid põllumajanduslikke meetmeid. Lisaks korraldati nelja riigi põllumajandustootjate hulgas arvamusküsitlus eesmärgiga teada saada tootjate hinnanguid veekaitse meetmete asjakohasuse ja tõhususe kohta.

24. mail toimus Clarion Euroopa Hotellis projekti konverents, kus arutati veemajanduskavade rolli üle Läänemere reostuskoormuse vähendamisel. Ekspertid viiest riigist tutvustasid veemajandusalaseid

**BALTIC
COMPASS**

Part-financed by the European Union (European Regional Development Fund and European Neighbourhood and Partnership Instrument)

uuringuid ning jagasid oma kogemusi parimatest praktikatest. Konverentsil tõdeti, et veemajanduskavad on jäänud suhteliselt iseseisvaks dokumendiks ning puudulikult integreeritud teistesse dokumentidesse nagu Eesti maaelu arengukava või nitraadi-direktiiv, mistõttu täiendav analüüs meetmete loimimiseks on vajalik. Arvamusküsitluse tulemused aga näitasid, et lisaks Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundlikul alal tegutsevatele põllumeestele nõustasid ka teiste riikide tootjad, et veereostus võib tuleneda nende endi tegevusest. Samuti oldi teadlikud erinevatest reostust piiravatest meetmetest, mis näitab põllumeeste head keskkonnateadlikkust. Kui hajureostust peeti probleemiks pigem väetiste väärastutuse ning laotusmeetodite kasutamisel, siis väetamise koormust (kg/ha) nii olulisena ei nähtud, mis näitab vajadust tootjate koolitamise järele hajureostuse päritolu ja seda piiravate meetmete kohta. Konverentsil arutati ka selle üle, kuidas parandada suhtlust talunike ning ametiasutuste vahel ning leiti, tulemustepõhine põllumajandus-keskkon-

nameetmete tutvustamine oleks talunikele oluliselt selgem kui pelgalt reostuskoormust piiravate meetmete kirjeldamine.

Lisaks juhtumiuuringu tutvustamisele astus konverentsil üles Dr Kati Berninger Soomest, kes rääkis ehitatud märgalade rollist toitainete pidurdajatena Soomes läbiviidud uuringu tulemuste põhjal. Kogemusi ja näpunäiteid veemajanduse korraldamiseks jagas SEI USA keskuse ekspert Dr David Purkey, kes tutvustas WEAP mudeli kasutamist ning demonstreeris, kuidas võiks mudel olla kasulik veemajanduskavade planeerimisel. Veepoliitika ekspert Thomas Dworak (Fresh-Thoughts Consulting GmbH) Austriast oli palutud rääkima veemajanduskavade meetmete ja maaelu arengukava meetmete loimimisest.

Baltic Compassi kaasrahastas EL Läänemere Programm 2007-2013. Täiendavat teavet Baltic Compassi projekti ning konverentsil kõlanud ettekannete kohta leiate aadressilt: www.balticcompass.org. Lisainfo: marit.sall@seit.ee

Projekti EMASeasy MOVE-IT! tulemused

*Evelin Urbel-Piirsalu, SEI Tallinna
keskkonnanõustajate projektijuht*

Juunis jõudis lõpule kolm aastat väldanud rahvusvaheline projekt EMASeasy MOVE-IT!, mille eesmärgiks oli suunata turismi-ettevõtlusega seotud ettevõtteid energia- ja ressursisäästlikkuse poole, aidates neil samalaadsetel paremini välja tuua ka piirkonna ja pakutavate turismitoodete kultuurilisi, ökoloogilisi ja sotsiaalseid lisaväärtusi. Selleks töötati välja MOVE-IT! nõustamisteenus, mis aitab läbi piirkondliku koostöö rakendada turismiettevõtetele lihtsal ja uuenduslikul viisil keskkonnajuhtimissüsteeme ja -määrgiseid (nt Euroopa Liidu EMAS skeem või ökomäärgis, Rohelise Võtme märgis jt). MOVE-IT! nõustamispakett sisaldab nii väikeettevõtetele kui ka piirkondlikele keskkonna- ja turismiekspertidele suunatud veebipõhist koolitamis- ja nõustamisplatvormi ning keskkonnategevuse seiramisvahendit.

Viimase kolme aasta jooksul on MOVE-IT! nõustamismetoodikat edukalt rakendatud viies erinevas Euroopa Liidu riigis (Belgias, Saksamaal, Bulgaarias, Küprosel ja Eestis) asuvas 17-nes piirkondlikus turismiklastis. Projekti käigus rakendati

keskkonnajuhtimissüsteeme ja -määrgiseid enam kui 140 väike- ja keskmise suurusega ettevõttes. Eestis moodustati keskkonnahoidlikud klastrid Ida-Virumaal ja Lõuna-Eestis, kuhu kuulus nii majutusettevõtteid, toidutootjaid kui ka muuseumi ja kultuuriasutusi (nt Jõhvi Kontserdimaja).

Majutusettevõtete puhul keskenduti Eestis eelkõige Rohelise Võtme märgise nõuetele vastava keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamisele, samas turismisektori tarneahela ettevõtetes rakendati standardiseeritud keskkonnajuhtimissüsteemide (ISO 14001 ja EMAS) põhimõtteid. Projekti jooksul toimunud koolitamise ja nõustamise käigus ilmnas, et keskkonnahoidliku turismipaketi arendamisel on äärmiselt oluline koostöö erinevate huvirühmade (nii ettevõtete kui ka turismitegevust toetavate piirkondlike organisatsioonide) vahel. Samuti on riigipoolne tugi äärmiselt oluline nii keskkonnamärgise rakendamisel väikeettevõtetes kui ka piirkondliku keskkonnahoidliku strateegia väljatöötamisel ja laiemale publikule tutvustamisel.

Projekti käigus töötati välja ka veebileht (<http://move-it.eu>), kust saab teavet projekti ja MOVE-IT! nõustamispaketi kohta, informatsiooni parimatest praktikatest keskkonnajuhtimissüsteemide või -määrgiste rakendamisel. Ühtlasi leiab kodulehelt teavet erinevatest koolitustest ning saab lugeda viimaseid uudiseid keskkonnamärgiste ja keskkonnahoidliku turismi arengute kohta.

Projekti tulemusi tutvustati nii Eestis keskkonnajuhtimise konverentsil 29. mail 2012 (loe lähemalt lk 2-4) kui ka projekti lõpukonverentsil, mis toimus 22. mail Brüsselis. Mõlemal üritusel jäi kõlama tõdemus, et seoses üha suureneva keskkonnahoidliku turismiteenuse nõudlusega on praegu paras aeg edasi minna piirkondlike keskkonnahoidlike turismiklastrite arendamisega, seda nii Eestis kui ka teistes EL liikmeriikides.

Lisateave: Harri Moora, SEI-Tallinn,
harri.moora@seit.ee, tel: 6276 108,
www.seit.ee

SEI STOCKHOLM
ENVIRONMENT
INSTITUTE

Projekti rahastas Euroopa Liidu CIP konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogramm, mille üks alamprogrammidest toetab ökoinnovatsiooni EL väike- ja keskmise suurusega ettevõtetes.

EKJA uuenenud kommunikatsioon

Karin Kilk, EKJA tegevuste koordinaator

Jaanuaris 2012 kohtusid EKJA juhatus ning mõne EKJA ettevõtte avalike suhete eest vastutajad, et arutleda selle üle, kuidas ta-

gada EKJA tegevuste parem kommunikatsioon nii liikmetele kui välistele huvirühmadele. Mõnetunnise kohtumise jooksul töötati muuhulgas välja EKJA slogan ehk reklaamlause (EKJA – roheline ettevõtjaskond) ning koostati EKJA sõnum (nii uutele

liikmetele kui teistele huvirühmadele suunatud EKJA tutvustav tekst).

Samuti saab EKJA tegemistest nüüdsest osa Facebooki kaudu.

Kas keskkonnateemad on teie jaoks keerulised, töömahukad või isegi igavad?

Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioon (EKJA) teeb need teile inimkeeli mõistetavaks ja pakub lahendusvõimalusi!

EKJA TEGEVUSED:

- Kogume ja jagame oma liikmetele keskkonna- ja keskkonnajuhtimisalast teavet;
- Korraldame ettevõtetele huvipakkuvaid seminare (EKJA liikmetele tasuta või soodsama hinnaga). Tagasiside nende sisukuse ja praktilisuse kohta on olud väga positiivne;
- Tõlgime keskkonnaseadustikku "inimkeelde" ja aitame ettevõtetel seadusmuudatustega kohaneda;
- Esindame oma liikmeskonna huve keskkonnavalas öigusalas;
- Osaleme aktuaalsetes töörühmades (sh keskkonnaseadustik, vastutustundlik ettevõtlus (CSR), tööstusheite direktiiv jms);
- Pakume vahendeid, millega keskkonnajuhtimist korraldada, maandada riske ja suurendada ettevõtete ressursitõhusust;
- Korraldame iga-aastaseid külastusreise välisriikidesse tutvumaks sealsete ettevõtete ja nende keskkonnaprobleemide ning -lahendustega (EKJA liikmetele väga soodsalt hinnaga);
- Aitame ettevõtetel osaleda keskkonnavalas konkurssidel;
- Edendame keskkonnavalas koostööd nii EKJA liikmete kui erinevate organisatsioonide vahel ja korraldame klubilisi üritusi (sh iga-aastased ühised metsaistutustalgud).

EKJA koondab ettevõtteid ja leiab tasakaalu inimese, keskkonna ja ettevõtte arengu vahel. EKJA tegutseb keskkonnaga kooskõlas, mitte selle arvelt.

EESTI
KESKKONNAJUHTIMISE
ASSOTSIAATIOON

EKJA - roheline ettevõtjaskond

EKJA tegevliikmed 2012:

AS Kunda Nordic Tsement*, AS Eesti Energia*, AS Tallinna Sadam*, AS EKSEKO*, AS Eesti Raudtee*, AS Tallinna Vesi*, ELLE OÜ*, AS Veolia Keskkonnateenused*, Ragn-Sells AS, Bureau Veritas Eesti OÜ, Riigimetsa Majandamise Keskus, Saint-Gobain Ehitustooted AS, AS Irbistero, OÜ J. R. Technoconsult, Stoneridge Electronics AS, ÄF-Consulting AS, Det Norske Veritas Eesti OÜ, Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus AS, Lloyd's Register EMEA Eesti filiaal, AS Eesti AGA, AS Amhold, Rödl & Partner OÜ

EKJA toetajaliikmed 2012:

ABB AS*, SEI Tallinn SA*, Kertu-Liisa Terk*, Olavi Tammemäe*, Elcoteq Tallinn AS*, OÜ Hendrikson & Ko, AS Lemminkäinen, Eike Riis, Ants Tammepuu, Anni Turro, Peeter Saks, AS ORTO, AS Mistra-Autex, Lembit Lait, AS ESTKO, Peep Pobbul, AS Metrosert, AS Tallinna Lennujaam, AS Estonian Cell, AS Kuusakoski, Liina Joller, OÜ Keskkonnakorraldus, Improvement OÜ, Janek Vint, Enics Eesti OÜ, Integre OÜ, Aage Poom, Note Pärnu OÜ, BrainTeamOÜ

*Asutajaliikmed (EKJA loodi 2003. aastal)

Keskkonnategevuse hea näide

Looming Hostel

Ettevõtte nimi: Looming Hostel

Valdkond: Turism (majutusasutus)

Aadress: Kastani 38, Tartu

Kontakt: <http://loominghostel.ee/>;
56 99 43 98

KESKKONNATEGEVUSE HEA NÄIDE

Keskkonnaaspekt	Ressursitõhusus
Hea näite kirjeldus	Looming Hostel pakub uudse stiiliga majutust Tartus – hubased, soojad ning puhtad külalistetoad on erinevate kunstnike looming. Ettevõtte keskkonnapoliitika keskmes on taaskasutus, minimaalne (jäätmete) tootmine, vanade asjade väärtustamine, antiik- ja retrodisain ning loomingulisus ja käsitöö. 99 % ruumides olevast mööblist on taaskasutatud. Mõned neist pärinevad eraisikutelt, teised ettevõtetelt, kolmandad jäätmejaamadest, renoveerimise jääkidest jne. Näiteks: 1. Voodiraamid vanadest puidust laudadest (vana maja renoveerimise ülejäägid) 2. Kardinad vanas jahuveskis kasutatud kangast 3. Köögimööbel otse inimestelt, taaskasutuskeskustest, jäätmejaamadest 4. Väiksemad detailid nagu võtmehoidjad, kapinupud jms on valmistatud veinikorkidest, vanadest võtmetest, vanast tekstiilist... 5. Seinavärv – ehituspoodide ülejäägid
Majanduslik kulu	Ligikaudne kulu materjalidele ja transpordile: 2500 eurot ja 1000 tundi tööajakulu.
Keskkonnavalaline kasu	- tootmise ja tarbimise vähendamine - jäätmete taaskasutus ning jäätmetekke vähendamine - uue elu andmine vanale väärtuslikule ja ajaloolisele (nt puitesemed), sh antiigi „päästmine“ ja taastamine - puhas rõõm ning kujundajate/ehitajate keskkonnateadlikkuse tõus

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL

4. mail 2012 leidis aset EKJA-SEIT ühine metsaistutustalgute päev Raplamaal Kelba külas. Koos veedeti seltskondlik, hariv ja töökas päev ning mulda sai ca 750 kuuseistikut.

29. mail 2012 toimus Tallinnas traditsiooniline keskkonnanajuhtimise konverents, mida EKJA on aastaid korraldanud koostöös

Säästva Eesti Instituudiga. Konverents oli suunatud laiale huvirühmade spektrile ning selle aasta konverentsi teemaks oli keskkonnanajuhtimine avalikus- ja turismisektoris. Konverentsil osales ka Keskkonnaminister Keit Pentus. Ettekanded on allalaetavad www.ekja.ee kodulehelt. Loe pikemat artiklit konverentsi kohta lk 2-4.

2012: Säästva Eesti Instituudil (Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus, SEI Tallinn) tähtub käesoleval aastal 20 tegutsemisaastat. SEI Tallinn koduleht: www.seit.ee

Septembri lõpuni 2012 saab osaleda Keskkonnaministeeriumi konkursil Aasta Keskkonnategu 2012. Taotlusi on oodatud esitada kõiki eraisikuid, asutusi, ettevõtteid ja

organisatsioone, kes on panustanud oma tegudega elukeskkonna paremaks muutumisele. Lisainfo: www.envir.ee/keskkonnategu

3. oktoobril 2012 toimub Säästva Arengu Foorum rohelise majanduse eeldustest ja võimalustest Eestis. Foorumi peamine sihtrühm on ettevõtjad ja majanduspoliitika kujundajad. Uuri lisa www.seit.ee või piret.kuldna@seit.ee, 627 6110

Sügisel 2012 (oktoobri lõpus või novembri esimesel poolel) toimub kahepäevane Rohelise Kontori koolitus, kuhu oodatakse osalema nii era- kui avaliku sektori organisatsioone. Lisateave ja registreerimine: karin.kilk@seit.ee, 627 6112. Vaata ka artiklit lk 6.

Ettepanekuid uute seminaride jms teemade osas ootame: ekja@ekja.ee või 6276112

EESTI KESKKONNAJUHTIMISE ASSOTSIATSIOONI LIIKMED

Eesti Keskkonnanajuhtimise Assotsiatsiooni liikmeskond koosneb tegevliikmetest ja toetajaliikmetest. Tegevliige on ettevõtlusega tegelev juriidiline isik, riigiasutus või omavalitsus, kes tunnistab ja järgib assotsiatsiooni põhikirja ning maksab liikmemaksu. Tegevliikmel on üldkoosolekul hääleõigus.

Toetajaliige on juriidiline või füüsiline isik, kes on huvitatud assotsiatsioonis aktiivselt või passiivselt tegutsemisest ja osalemisest ühisüritustel. Toetajaliikmel ei ole üldkoosolekul hääleõigust, kuid ta maksab liikmemaksu. Liikmeks astumise infot leiab EKJA kodulehelt.

Tegevliikmed

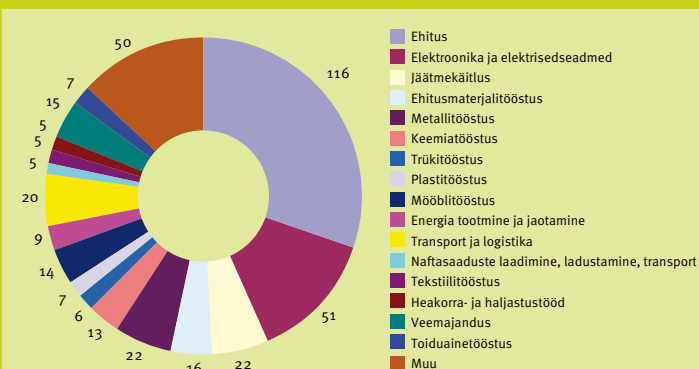
AS Kunda Nordic Tsement*, AS Eesti Energia*, AS Tallinna Sadam*, AS EKSEKO*, AS Eesti Raudtee*, AS Tallinna Vesi*, ELLE OÜ*, AS Veolia Keskkonnateenused*, Ragn-Sells AS, Bureau Veritas Eesti OÜ, Riigimetsa Majandamise Keskus, Saint-Gobain Ehitustooted AS, AS Irbistero, OÜ J. R. Technoconsult, Stoneridge Electronics AS, ÅF-Consulting AS, Det Norske Veritas Eesti OÜ, Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus AS, Lloyd's Register EMEA Eesti filiaal, AS Eesti AGA, AS Amhold, Rödl & Partner OÜ.

Toetajaliikmed

ABB AS*, SEI Tallinn SA*, Kertu-Liisa Terk*, Olavi Tammemäe*, Elcoteq Tallinn AS*, OÜ Hendrikson & Ko, AS Lemminkäinen, Eike Riis, Ants Tammepuu, Anni Turro, Peeter Saks, AS ORTO, AS Mistra-Autex, Lembit Lait, AS ESTKO, Peep Pobbul, AS Metrosert, AS Tallinna Lennujaam, AS Estonian Cell, AS Kuusakoski, Liina Joller, OÜ Keskkonnakorraldus, Improvement OÜ, Janek Vint, Enics Eesti OÜ, Age Poom, Note Pärnu OÜ, BrainTeamOÜ.

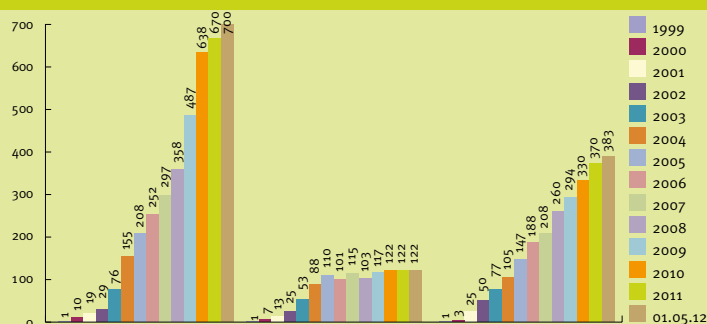
*Asutajaliikmed (EKJA loodi 2003. aastal)

ISO 14001 sertifikaadid tegevusalade kaupa Eestis

Eesti Kvaliteediühingu kodulehe (www.eaq.ee) andmetel (2012)

ISO 14001 juurutanud ettevõtete arv Balti riikides (1999 – 2012 mai)

* Leedu Standardinõukogu: www.lsd.lt

** Läti Kvaliteediühing: www.lka.lv

*** Eesti Kvaliteediühing: www.eaq.ee

ECO-NET.EE

jätksuutliku ettevõtja teabeallikas

